

Interreg

CENTRAL EUROPE

European Union
European Regional
Development Fund

MaGICLandscapes

TAKING
COOPERATION
FORWARD

📍 Szklarska Poręba, 11 maja 2018 r., Karkonoski Park Narodowy

🗨️ Zielona Infrastruktura w otoczeniu Karkonoszy

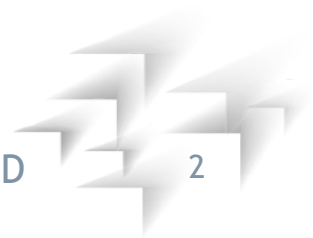
👤 dr Piotr Mikołajczyk, Centrum UNEP/GRID-Warszawa

GRID
WARSZAWA

In partnership with
UN Environment

KONCEPCJA ZIELONEJ INFRASTRUKTURY i USŁUGI EKOSYSTEMOWE

w strukturze Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska

**Od 1991 roku działamy na rzecz zrównoważonego rozwoju
realizując w Polsce misję
Programu Narodów Zjednoczonych ds. Środowiska (UNEP)**

Właściwe zarządzanie środowiskiem i ochronę różnorodności biologicznej.

Postawy odpowiedzialności za środowisko w społeczeństwie i w biznesie.

Pozyskiwanie, przetwarzanie i udostępnianie informacji o środowisku

Upowszechnianie zastosowań technologii informacyjnych, w tym systemów informacji geograficznej (GIS) i technologii satelitarnych.

Zarządzanie
przestrzenią
Dyrektywa INSPIRE

Bazy danych
Systemy
informacyjne

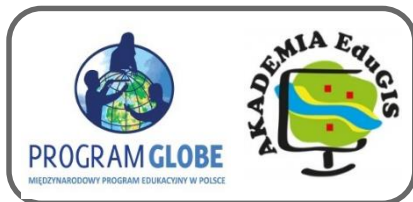
Zastosowania teledetekcji
Usługi ekosystemowe

Projekty
karpackie

Kompetencje
geoprzestrzenne
(szkolenia)

Nauka oparta na
odkrywaniu

Nauka
obywatelska

Kampanie
społeczne

PLAN PREZENTACJI

I. Co to jest Zielona Infrastruktura?

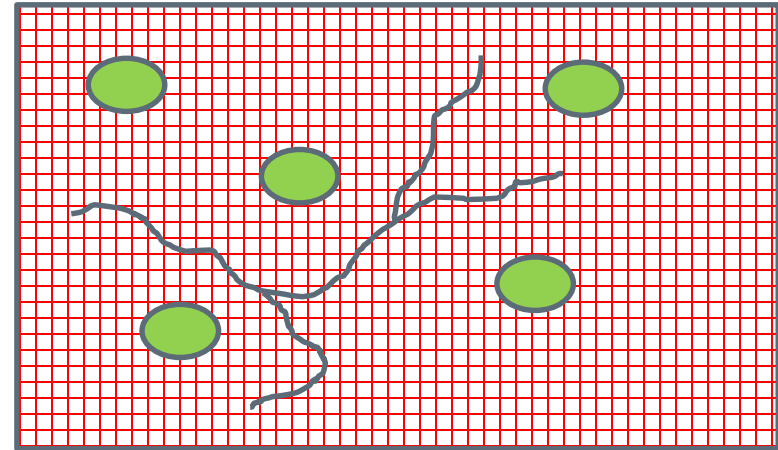
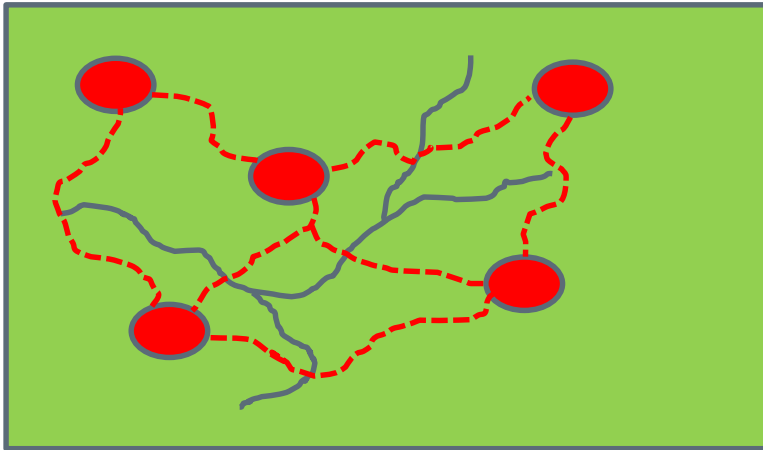
II. Dlaczego jest ważna:

rola Zielonej infrastruktury dla człowieka i dla przyrody.

PRZESTRZEŃ WOKÓŁ NAS

dawniej

Co to jest Zielona Infrastruktura

Elementy zielonej infrastruktury w różnych skalach przestrzennych

Sieć powiązanych ze sobą obszarów naturalnych i półnaturalnych

zaprojektowana i zarządzana w sposób mający:

- wspierać ochronę **różnorodności biologicznej**
- wspierać ochronę i/lub właściwe kształtowanie **krajobrazu**
- zapewnić świadczenie szerokiej gamy **usług ekosystemowych**

Obejmuje

- elementy „**zielone**” (ekosystemy lądowe) oraz „ **błękitne**” (ekosystemy wodne)
- zarówno na obszarach wiejskich, jak i w środowisku miejskim.

SKALA LOKALNA

▪ niewielkie obiekty:

- pojedyncze drzewa
- aleje i kępy drzew
- żywopłoty, czyżnie, miedze
- nieduże cieki i zbiorniki wodne
(strumienie, potoki, śródpolne oczka wodne, stawy, starorzecza)
- ekodukty (zielone mosty)
- przepławki

▪ zieleń miejska

- lasy i zadrzewienia podmiejskie
- skupiska zieleni przy zbiornikach i ciekach wodnych
- parki i zieleńce
- ogródki działkowe i ogrody prywatne
- zieleń towarzysząca zabudowie
- zielone dachy, zielone ściany budynków

SKALA PONADLOKALNA

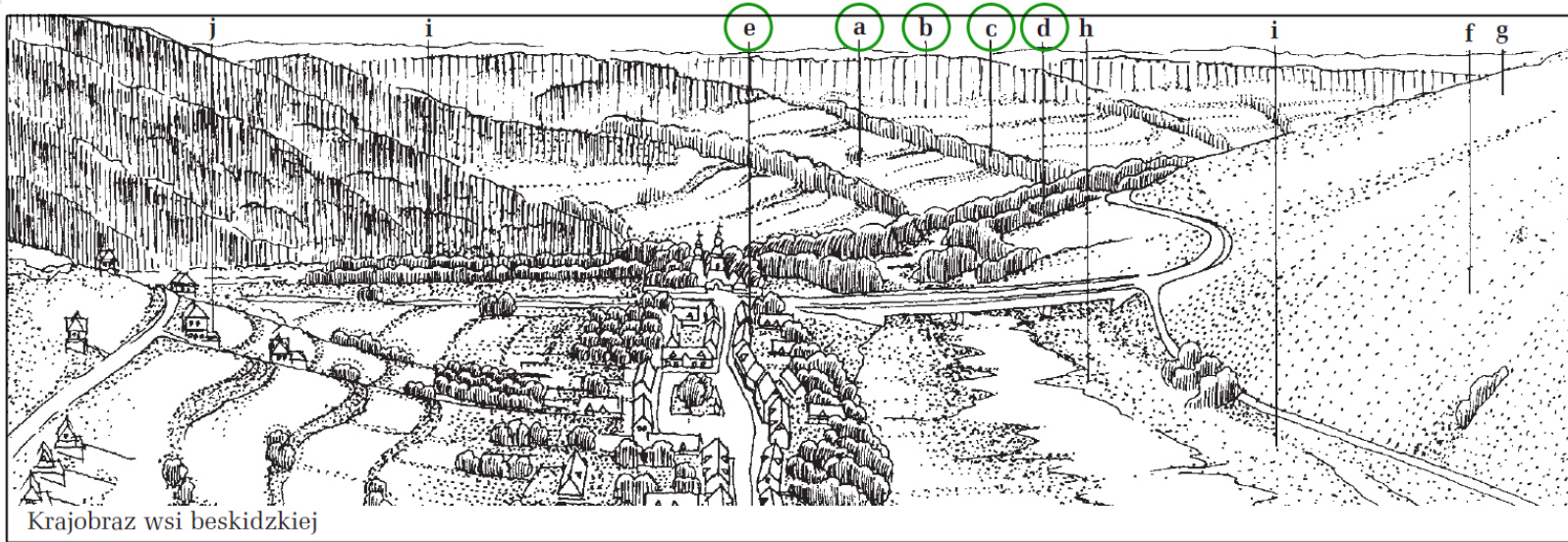
- **cenne ekosystemy w obszarach chronionych**
  - parki narodowe
  - parki krajobrazowe
  - rezerваты przyrody
  - ostoje Natura 2000

▪ **ekosystemy i tereny o dużej wartości przyrodniczej
położone poza obszarami chronionymi:**

- lasy gospodarcze użytkowane w sposób zrównoważony
- naturalne lub mało przekształcone zbiorniki i ciek wodne (jeziora, rzeki,)
- obszary podmokłe, tereny przybrzeżne, zalewowe
- tereny ekstensywnie użytkowane rolniczo (łąki, pastwiska), w szczególności tworzące mozaikowy krajobraz rolniczy

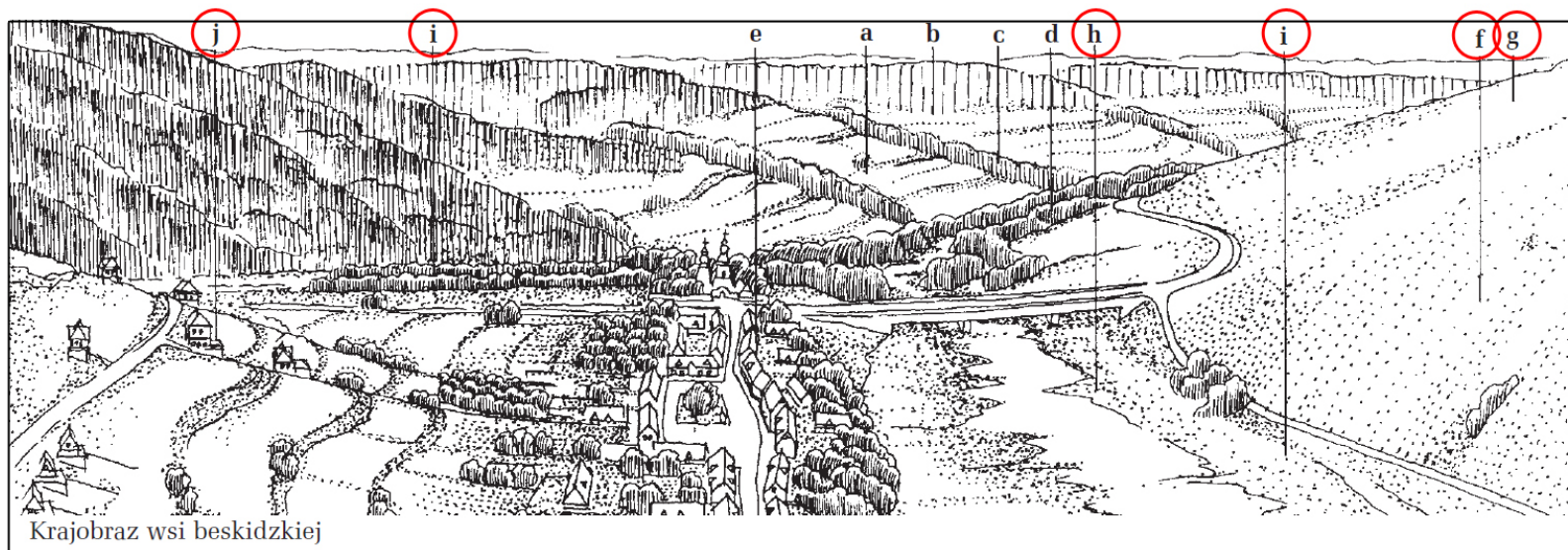

Krajobraz wsi beskidzkiej

a. szachownica pól wzbogacona tarasami uprawowymi, **b.** granica rolno-leśna na właściwym poziomie, **c.** bogactwo zieleni śródpolnej, **d.** szeroki pas zieleni łąkowej, **e.** stara zabudowa wsi wtopiona w zielenią sadów i ogrodów

f. brak miedz i zielni śródpolnej, g. granica rolno-leśna zbyt wysoko, h. wycięte łągi, i. dzikie wysypiska śmieci w łągach i lasach, j. nowa zabudowa bez zieleni rozmieszczona chaotycznie

FILMY w technologii rzeczywistości wirtualnej (VR) na portalu [YouTube](#)

karpaty łączą zielona infrastruktura

Karpaty Łączą - Zielona Infrastruktura

Centrum UNEP/GRID-Warszawa - 1 / 10

- ▶ **Karpacki krajobraz**
Centrum UNEP/GRID-Warszawa
1:05
- 2 **Łąki i pastwiska**
Centrum UNEP/GRID-Warszawa
0:57
- 3 **Pasy drzew i krzewów**
Centrum UNEP/GRID-Warszawa
1:05
- 4 **Potoki**
Centrum UNEP/GRID-Warszawa
0:58
- 5 **Mokradła**
Centrum UNEP/GRID-Warszawa
0:52
- 6 **Miedze**
Centrum UNEP/GRID-Warszawa
0:51

X przyroda CZY człowiek

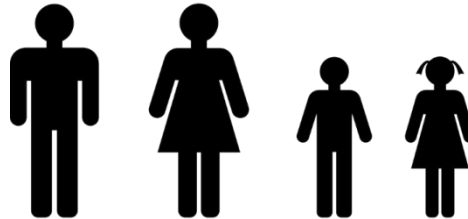
✓ przyroda BO człowiek

Nagroda za ochronę - kara za zniszczenie

Rola i znaczenie zielonej infrastruktury

DLA CZŁOWIEKA

1. KRAJOBRAZ

Fragment powierzchni ziemi postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych i antropogenicznych.

Bogactwo i zróżnicowanie **ekosystemów** występujących na danym obszarze przekłada się na jego **różnorodność krajobrazową**.

W aktach prawnych i dokumentach strategicznych różnorodność **biologiczna** i **krajobrazowa** często wymieniane są razem.

2. USŁUGI EKOSYSTEMOWE

Świadczenia przyrody na rzecz człowieka

konkretne, wymierne, przeliczalne na pieniądze (choć czasem niełatwo) dobra i korzyści, które uzyskujemy z otaczających nas ekosystemów.

Kategorie usług ekosystemowych:

A.zaopatrzeniowe

B.regulacyjne / podtrzymujące

C.kulturowe

A. Zaopatrzeniowe

- żywność
- pasza
- drewno
- woda
- substancje biochemiczne (farmacja, kosmetyka)
- kruszywa
- ....

B. Regulacyjne

- oczyszczanie wody
- oczyszczanie atmosfery
- oczyszczanie gleby
- wychwytywanie CO₂ (wpływ na klimat globalny)
- wpływ na klimat lokalny
- stosunki wodne, np. retencja wód i ochrona przeciwpowodziowa
- stabilizacja gruntu - ochrona przed erozją i ruchami masowymi (osuwiska)
- ...

C. Kulturowe:

- bodźce i doznania estetyczne, emocjonalne, duchowe, religijne, artystyczne
- walory krajobrazowe
- wartość naukowa
- wartość edukacyjna
- atrakcyjność turystyczna, walory rekreacyjne
- ...

ĆWICZENIE

Kategorie usług ekosystemowych

Które elementy Zielonej Infrastruktury
świadczą poszczególne kategorie usług

Nakłady / Koszty / Straty

Ochrona
Rekultywacja
Renaturyzacja

Obniżenie
świadczenia
wybranych usług

EKOSYSTEMY
Stan
Potencjał do
świadczenia
usług

Zyski / Korzyści

Poprawa świadczenia
innych usług:
większa paleta, wyższy
poziom....

**DOSTAJEMY COŚ /
NIE MUSIMY TWORZYĆ
CZEGOŚ, CO PRZYRODA
DAJE NAM ZA DARMO.**

NETTO
korzyść/koszt > 1

Rola i znaczenie zielonej infrastruktury DLA PRZYRODY

fot. Marcei Ślusarczyk

Główne zagrożenia dla różnorodności biologicznej:

- degradacja siedlisk
- fragmentacja siedlisk

Przyczyny:

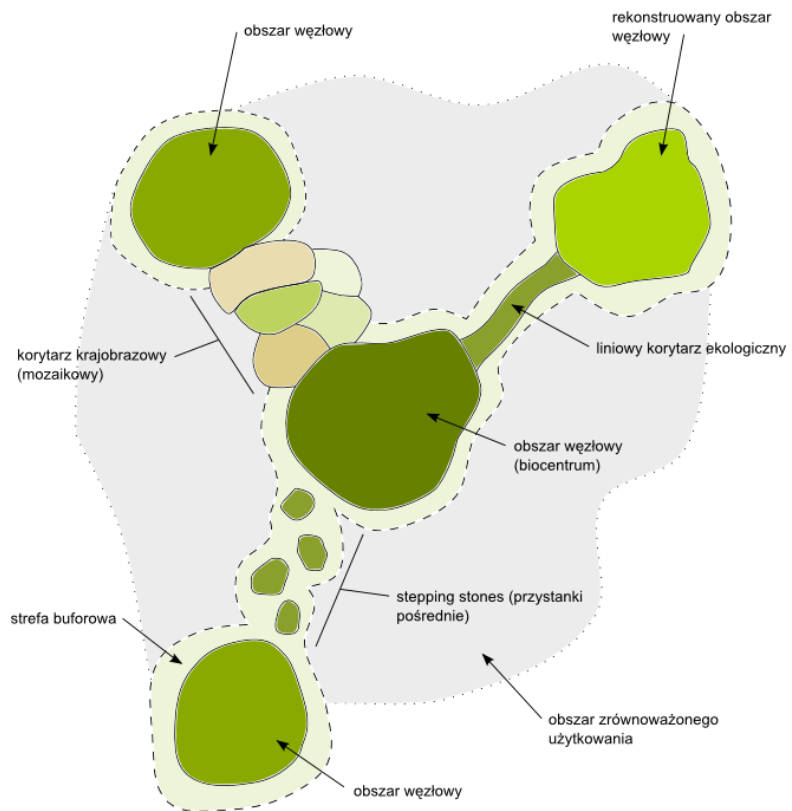
- niekontrolowany rozwój zabudowy
- rozwój infrastruktury transportowej i przemysłowej
- intensyfikacja gospodarki rolnej i leśnej

Tworzenie Zielonej infrastruktury przyczynia się do:

- odtwarzania i poprawy stanu siedlisk
- zapobiegania negatywnym skutkom fragmentacji siedlisk
- poprawy spójności sieci ekologicznej
  - łączenia „wysp” różnorodności biologicznej
  - tworzenia lub udrażniania korytarzy ekologicznych
  - zwiększania przyrodniczej „przenikalności” krajobrazu

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ 😊

dr Piotr Mikołajczyk

**Centrum UNEP/GRID-Warszawa
ul. Sobieszyńska 8, 00-764 Warszawa
tel. +48 22 840 6664**

